

119438

DR. JOS. C. OBLAK

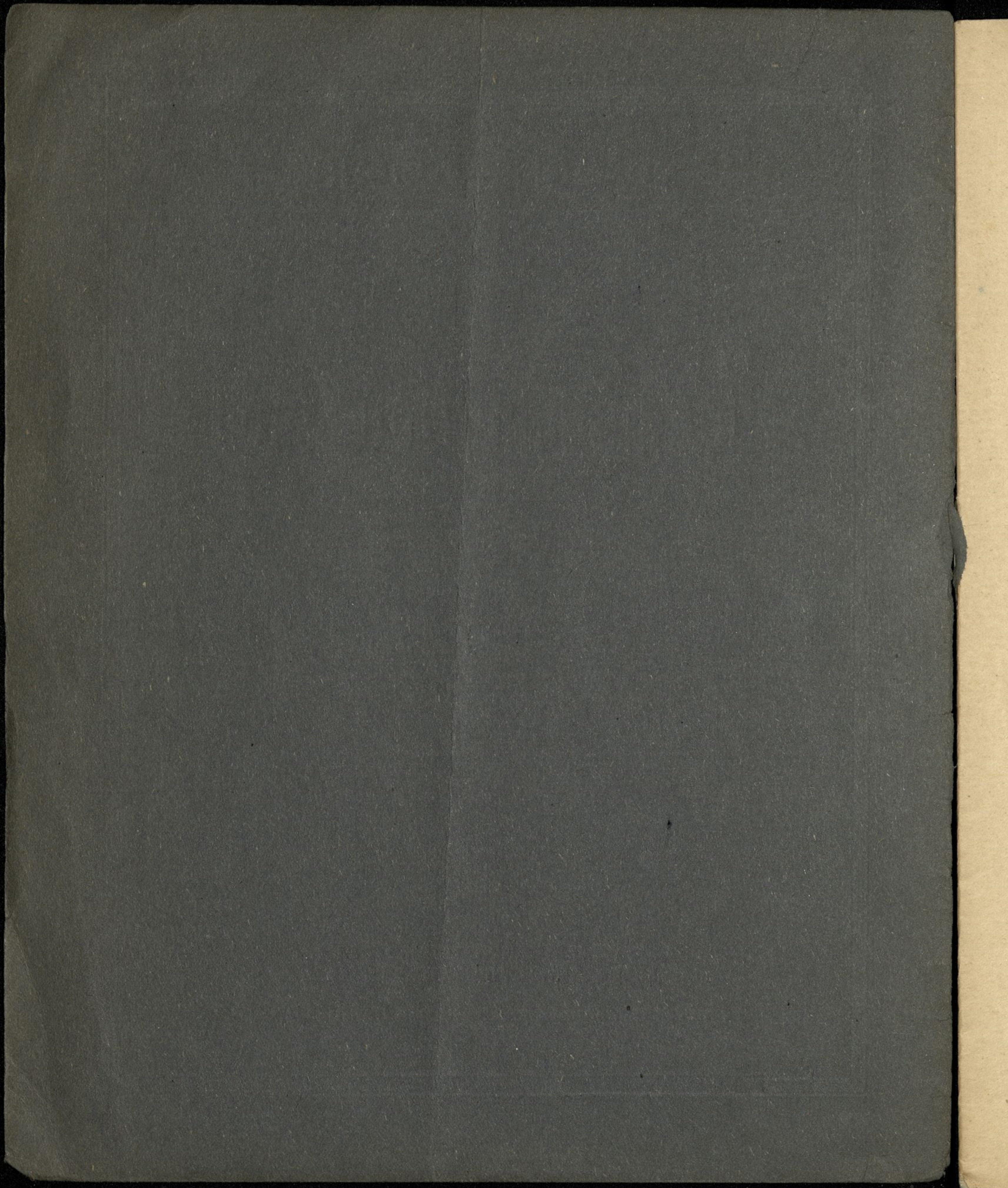
Hoja na Maturino Špico

—
Grenko sladki spomini

—
1927

PONATIS IZ „PLANINSKEGA VESTNIKA“
TISKARNA MAKSO HROVATIN, LJUBLJANA

V PRID DRUŠTVA PRIJATELJEV HUMANISTIČNE GIMNAZIJE

DR. JOS. C. OBLAK

Hoja na Maturino Špico

—
Grenko sladki spomini

—
1927

PONATIS IZ „PLANINSKEGA VESTNIKA“
TISKARNA MAKSO HROVATIN, LJUBLJANA

V PRID DRUŠTVA PRIJATELJEV HUMANISTIČNE GIMNAZIJE

886.3-94(0:373)

119438

119438

98925/1950

Ob tridesetletnici.

Med drugimi starimi papirji sem našel svoj čas nad vse ljub mi spomin na ona srečna leta, ki jih živiš samo enkrat in nikoli več.

Čudno: življenje ti prinese toliko bridkih prevar in zopet po njih tudi veselih trenutkov, zaseka ti v temnih urah marsikako globoko rano, a ti prinese zopet solnčnih dni — pa vendar: vse to tako hitro pozabiš in le medli, nejasni spomini plavajo nad tisto dobo tvojega življenja. Tistih brezskrbnih študentovskih let pa nikdar ne pozabiš! Razmeroma ne preveč burna, rekel bi: tiho-vesela doba je to; vendar so spomini nanjo tako jasno-markantni, da se spominjaš vseh malih dogodkov, kakor da so se zgodili — včeraj... Bilo je pred leti, ko sem privlekel na dan tisti papir in — evo: namah so mi stopile vse tiste slike tako živo pred oči in je vse drugo, kar se je vršilo pozneje dosihmal z menoj v življenju, zatemnelo, kakor da sem pravkar iz študentovskih let stopil v sedanji svoj položaj! Razumel sem tiste tri starce: sešli so se, da obhajajo 60 letnico mature, pa so si pravili po 40 letnem zopetnem svidenju take podrobnosti iz onih let, da sem strmel; o vsi poznejši, resni moški dobi pa si niso vedeli kaj povedati, kakor da jih je tu zapustil ves spomin. Potem se res nisem prav nič čudil, ko je moj 84 letni stric ob tej priliki dejal, da se mu zdi, kakor da je šele 14 dni na svetu in da misli, da bi ob stoletnici še vedno tako govoril.

Pa še eno spoznanje je prišlo čez mene: da se človek skoro nič ne izpremeni in da mu ostanejo vse bistvene poteze človeškega značaja od zorne mladosti do pozne starosti, skratka, da je človeški značaj zgodaj ustvarjen in usmerjen; ali če greš še dalje: da vidiš takorekoč že v zibeli obraz — starca... Kajti zapored so vstajali pred menoj moji sošolci; ker sem jih motril po tolikih letih, sem se nehote vprašal: »Ali se je ta človek v tem času kaj izpremenil?« Po zunanosti morda, po značaju in svojem bistvu nič!

Kdor je imel kaj soli v glavi, je že tedaj to več ali manj pokazal — snetnjav klas je že tedaj domišljavo dvigal v zrak svojo prazno glavo...

Pred menoj ležijo listi z naslovom:

»Partija na Maturino Špico (8000 m).

Spisal drd. Ciril.«

Pa sem začel študirati samega sebe — se iz vsega srca zasmeljal in vprašal: »Koliko si se pa izpremenil ti?«

Nakrat sem se videl tam na Vodnikovem trgu v sobi VIII.-a razreda, nasproti lemenata. Oh da, ta »VIII a« nasproti lemenata!

»Ata Cacus« jo je dirigiral, oziroma ne vem, kako bi dejal... Naš razrednik (Dr. Šorn) — klasičen filolog, »Rimljan« (učil je latinščino!), hrust po telesu, močen in debel in grob kakor koc — bi mislil, da se mora v šoli vse tresti pred njim. Kaj še! Njegov razred je bila prava »judovska šola«. Kdo se je zmenil za vse njegove »trotelne« in »cotelne«, ki nam jih je zmetal slehrno uro na naše trde, muhaste betice! Vse njegove psovke smo kar z naslado — požirali! Saj smo vedeli, da se skriva pod to raskavo skorjo neizmerno blago srce. »Dobrota je sirota« — pravijo, posebno pa še v šoli.

Da, disciplina — to je poglavje za-se! Blagor mu, kdor jo ima! Ali ta »umetnost« se ne da priučiti; mora ti biti dana od — zgoraj, kakor: poeta nascitur. Našemu ljubemu Škornu, kakor smo ga sicer tudi imenovali, to ni bilo dano...

Pri njem smo počenjali, kar se nam je pač zljubilo, in gojili svojo specialiteto — »homerični smeh«. Naučili smo se ga pri drugem takem stricu, pri »Grku« (Brežniku), ki je bil tudi »Riese«, samo bolj suh in mršav, pa tudi dobričina, ki ni mogel in menda tudi ni hotel kaj popravljati na »disciplini« Šornovega razreda. Kaj pa je hotel z razredom, v katerem je »kraljeval« po svoje (po 10 ur na teden!) dobri oče Cacus? Ta bi mu bil v naslednji uri vse podrl, kar bi bil oni v prejšnji zgradil!

Ko smo pri ati Cacusu prvokrat nastopili s tem smehom, se je začel dobričina sam smejati; saj je bil ta smeh uprizorjen na komando v taktu in je bil menda edino, kar je bilo na nas discipliniranega... Bil je takorekoč uniformiran in zato je bil prof. Gratzyju, ki je bil jako zabaven in zgovoren »Schwefler« in nas je včasih ozmerjal bolj v šali nego zares z »»barabami««, skoro — vseč. Pri očetu Cacusu pa je bil še posebe »figuriran«, to se pravi, da so se čuli vmes živalski glasovi, po možnosti tudi petje; Cacus sicer ni dobro slišal, ker je imel radi revmatizma vedno vato v ušesih — ta »homerični

smeh« pa je le slišal! Ko nas je vprašal, kaj je to, smo mu dejali, da je to po vseh pravilih »homerisches Gelächter,« ki da smo ga profitirali pri »Grku«, pri Homerju . . . Seveda nas je ata ozmerjal s »trotelni«, in »cotelni«. A nekoč je zapisal in »očrnil« ves razred v — razredni knjigi, češ, da nas bo malo — sram pred drugimi. To pa je bil za nas ravno največji — »hec«. Delali smo se na videz silno žalostne, pa se je dal — dobra duša — od nas končno »potegniti«, da nas je na hinavsko našo prošnjo v veliko zabavo slovesno izbrisal iz knjige, prej pa nam zagrozil, da nam bo drugi pot kratkomalo — ušel . . . To smo kvitirali s salvo bolj ali manj figuriranega homeričnega smeha in ga združili z »milo« prošnjo, naj tega nikar ne stori. Zdaj si lahko misliš, kako disciplino more imeti dobričina, ki s takimi jazbeci, kakor so fantalini med 16. in 18. letom, paktira radi discipline! Le tako je bilo mogoče, da smo svojega dobrega očeta, če je prišel z novo obleko, sprejeli s splošnim, glasnim občudovanjem njegove — obleke, za kar nas je seveda zopet zmerjal s »trotelni«. In za tak razred je dobri Cacus še lomil sulice pri drugih profesorjih in pri ravnatelju, če so se hudili na njegov razred. Zato ni bilo čuda, da so se drugi profesorji kar bali, če so bili dekretirani v Šornov razred za druge predmete. Tako je neki mladi »prišlek« suplent začetkom leta, ko je nastopil, mislil, bogve kakšen »rešpekt« si bo pridobil s tem, da nam je napravil moralno pridigo, s pristavkom, češ, da je že čul o tem razvpitem razredu in njega manirah in da se jako motimo, če mislimo, da bomo pri niem tako »svirali« kakor pri drugih (mislil je pri tem seveda na Cacusa). Ta je nekaj doživel! Nele, da smo glasno protestirali in kar takoj uprizorili še ne pozablieni homerični smeh, zatožili smo ga pri »ati«, češ, da je grdo opravljial njegov razred in da je atova dolžnost, da se potegne za čast svojega razreda, saj je ta čast tudi — njegova . . . In nič več in nič manj nismo v svoji prešernosti zahtevali, kakor da nam Cacus poišče — zadoščenja! Dobri ata nam je res nasedel: tako smo doživali, da je mladi suplent na Šornovo drezanje podal neko za nas jako zabavno izjavo, češ, ni tako mislil in prepričan je, da ga bomo mi o nasprotnem preverili, nego kar je o nas slišal. Pa smo ga — prepričali, in sicer tako, da je bilo možu že na koncu ure žal za vsako dobro besedo, ki nam jo je privoščil! Potem se je tudi on udal v našo in božjo voljo, po zgledu drugih — starejših od njega . . .

Ko nas je ata tako vzgojil, smo paglavci mislili, da smemo pri vseh take počenjati, kakor pri njem. Kaj je mogel potem izpreminjati na disciplini Cacusovega razreda kak dobrodušni Bartel v svoji staroslovenski uri ali celo zgodovinar — »prišlek« — Klimeš, ki se je kar za glavo prijemal, zgražajoč se nad to »wilde Šornische Horde« ...

Oče Bas (tudi »Šas«), ki nas je s svojim sonornim glasom zmerjal z babami, a smo se ga precej bali, je nekoč apeliral na naša — blaga srca, češ, da ni lepo, da ga tako grdo jezimo ... Apel na blago srce pa je pri 16 letnih fantalinih a priori, kakor bi rekel prijatelj Pavle Grošelj: »gvišna zguba« ...

Menda edini, pred katerim smo imeli res neomejen respekt, je bil profesor Virbnik s svojim finim nastopom in solidnim znanjem. Poskusili smo tudi pri njem nekaj podobnega, pa nas je mož kaj hitro »panal« in nam »gliste zagovoril«. Brez vsake psovke z enim samim pogledom, z eno samo rezko opazko, ki nas je zadela na pravem koncu, je imel zasiguran enkrat za vselej tak red in mir, da bi nas ata v njegovi uri ne bil spoznal in nas morda celo ne več — rad imel ... Instinktivno smo pobje slutili, da mož nekaj več ve in zna. Rekli smo mu Musin - Puškin ...

So bili pač tudi drugi, kakor strogi Wallner, Perušek, Grdinič, Petelin, pri katerih si nismo upali počenjati tako kakor pri očetu Cacusu. — Zlasti matematiki in fiziki so imeli večinoma več discipline, to pa vse bolj radi nevarnosti — predmeta ... In če je tak predmet bil v rokah kakega Ceneta Borštnerja, ki je bil strah cele gimnazije, smo se mi, ki smo imeli poleg ate še to srečo, da smo imeli za fiziko vendar nekoliko manj nevarnega »Kmeta« — Avgušтина Westra, smo se naravnost škodoželjno smejali drugemu razredu, v katerem je oblačil in vedril hudi Cene. Kajti vedeli smo, da se pri Cenetu doma nikoli mrva ne suši, dočim je naš »Kmet«, kadar je imel doma mrvo, mislil bolj na svojo mrvo kakor na fiziko, na razne »dokaze« in na nas, ki smo bili tedaj brez skrbi, ter je vedno pogledaval skozi okno, kako se kaj drži vreme ...

In ti ubogi Šime Rutar! Tudi tebi ni bilo dano! Pri vsej tvoji učenosti in znanju! Čeprav nas je ta navidez tako mrki tolminski muštacar prav po tolminsko ozmerjal, to vse ni nič zaleolo, ker je bil pač preveč — dober ... To pa je izguba! In kaj naj rečem o dobrem, starem ati Vodušku?

II.

Le v takem miljeju se je mogla roditi »Partija na Maturino Špico«, ti grenko sladki spomini na ono veselo dobo, ki sicer ni brez vseh skrbi in bridkosti, a vendar v njej prevladujejo solnčni momenti, ki so pozneje v naši domišljiji odsev že davne sreče, ki jo nosimo v svojih srcih vse do konca svojih dni, kot nepozaben spomin na zorno svojo mladost...

Ko gledam te skoro že orumenele liste pred seboj, mi zaplava pred oči ta dogodek kakor v filmu in ž njim cela situacija, v kateri so bili pisani...

V prvi klopi pred menoj v osmi šoli sedi »Revšna«,¹ na smrt skregan z matematiko, sicer pa dober človek in bolj jezikovni kakor

¹ Slišal je tudi na ime »Cezar« (Rob. Eržen, zdaj profesor na Trgovski akademiji). Z njim smo uprizarjali pred Šornovo uro »umor Cezarja«, pri čemer je on grdo »gor plačeval«. Nosili smo ga okoli na mizi, ga zbadali in »okoli prinesli« s peresniki, končno pa ga položili »na ponk« (na klop) in ga tolkli s — poleni... Bil je pač — »revšna«... Študentovski humor pa je nadel posebna imena ne samo profesorjem, ki imajo na to menda — privilegij še iz diluvijalne dobe, nego tudi študentom medsebojno. Samo da so imeli profesorji tudi kar po dvoje ali celo troje imen: poleg »Seneke« (Senekovič), »Svetaca« (Svetina), »Musina Puškina« (Virbnik), »Slovana« (Bartel) smo imeli »ato Cacus«, »Šas« je bil »Bas« ali tudi »Lederzajc« (Lederhas), »Westrač« — pa tudi kratko — »Kmet« (Wester) i. t. d., i. t. d. Mi sami pa smo si seveda nadel vse sijajnejša imena, kajpada: večinoma smo bili »dohtarji«, kar nam je jako dobro služilo, kadar smo ob sobotah krokali in kravalizirali po mestu v — cilindrih, ki smo si jih izposodili od lemenatarjev. To pa tudi zato, da nas je policija kot »doktorje« - cilindraše pustila bolj na miru. Tako je eksistiral »dr.« Jaki (Baltič); »dr.« Kado Žmavc (Bergant); »dr.« Kozobrin (Marn); skromen, kakor sem vedno bil in z vsemi »žavbami mazan«, sem se zadovoljil z »doktorandom« Cirilom, »prokleti Štajerc« ali »Radeckijev Stallmeister« pa celo z »don Ricardom« (Karba). »Visokim« gospodom pa je bil naslov »doktor« premalo; tako smo imeli poleg genijalnega »viteza Genügend« - Pipe (Sturm) in barona »Tvage« (Majaron) tudi — markija (seveda!) Žižija (Vindišar). — Kasu (Küssel), Levi (Levičnik), Lika (Leskovic), Masa (Pravhar) i. dr. so bili spričo takih zverin pravi — reveži! Kategorija za se pa je bil »Nobel Žani« (Stare). Kar je bilo »fižola« (Alojzijevišnikov) je ostalo večinoma brez imen, ker se nam je menda zdelo, da je bil vsak izmed njih kot »fržulanar« že dovolj označen.

finančni ženij, ki je delal po zmernih cenah domače naloge za pol gimnazije. — Med latinsko uro je. Jaz sem dokončal svojo »domačo nalogo«, ki sem si jo sam sebi »dal« (ne vem, kake »planinske« muhe so me že tedaj napadle!) ter v nji fotografiral vse naše profesorje, menda za slovo, in jo pomolil »Revšni« za — zabavo. Kdo pa se je sploh zmenil za latinščino, ko jo je razlagal ata Cacus, razen onega, ki je bil slučajno vprašan! — V zadnji klopi je »don Ricardo« ob ponedeljkih navadno spal, drugi je imel dromljo, par jih je kvartalo, tam v kotu nekje pa se je nenadoma oglasil kvartet in prav »nalahko in natiho« zažingal ono o Terezinki . . . Ko se je s svojimi zamašenimi ušesi ata Cacus zaletel proti zadnjim klopem, da bi s sigurnostjo ugotovil, ali je doli res koncert ali ni, pa je začel v prvih klopeh odpevati drug pevski zbor, da se ni izgubila — kontinuiteta . . .

Tisti dan pa se menda ni pelo; kajti ata Cacus je planil nad »Revšno«, ki je preveč očitno tiste moje papirje pod klopjo od mene prevzel, bral in se hahljal — meni pa je postalo vroče. »Her - geben! Was hat er schon wieder da?!«

Pa ata Cacus, ki ni bil hudoben, je sicer konfisciral tiste liste, se menda sam pozabaval doma z njimi, a mi jih je prinesel nazaj z opazko: »Dummheit! Aber es ist wenigstens ein Witz darin.« Zgodilo pa se mi ni tedaj nič, čeprav je ata Cacus te »fotografije« kazal nekaterim profesorjem; a sem dobil plačilo za to, mislim, pri maturi, ko so me »pritisnili« za 2 meseca iz — fizike, ker sem se preveč zagledal v milo »Westrovo oko« . . .

No, in ta-le »Dummheit« leži danes pred mano in mi je najslajši spomin na tista nerodna leta.

Ni, da bi vrgla svet iz tečajev, ali je to tisti objestni študentovski humor 18 letnega fantina, vsega razbrzdanega in vseh muh polnega, tisti solnčni dijaški humor, ki je menda edini, ki te pozneje zapusti in se umakne največ jedki satiri. Zato ga je soditi »cum grano salis«.

Ne bi ga priobčeval, ali ob 25 letnici me je naprosilo par sošolcev, da naj bi stvar dal pomnožiti vsaj za 30 letnico. Ker pa je cela generacija naše inteligence skozi dolgo dobo pod istimi profesorji uživala žalostne in vesele ure in utegne tudi marsikdo drug najti kak ljub spomin na ona leta, sem se odločil jih »vun na svitlo dati«.

Priobčujem pa vse neizpremenjeno — vse, kakor je bilo — kot ogledalo one nerodne dobe; zato se naj sodi in sprejme tudi vse s primernim merilom.

Original leži tukaj; lahko ga primerjate, da ne bo kdo rekel pozneje, češ, to je falzifikat, in da sem vrnil notri kak »slovenački dialekat«. Falzifikati pri VIII.-a so bili izključeni... Falzificirali so samo profesorji, ki so zapisali »genügend« — mesto »lobenswert« n. pr. vitezu Pipi, ki se je nekoč pritožil, češ, da je doslovno prepisal nalogo od soseda, ki je pisal za »lobenswert«, a dobil od dobrodušnega ate Cacususa samo odgovor: »Also schlecht abgeschrieben!« — s čemur je bila debata zaključena! »Genijalni« Tina Pipa je imel skozi leta v vseh predmetih red »genügend«, kar je tudi — umetnost za se . . .

»Maturina Špica« pa se je pričela kakor vsaka tedanja »boljša knjiga« tudi z — uvodom.

Evo ga in evo je!

Partija na Maturino Špico

Spisal drd. Ciril

1896

»1. Uvod.

Prej ko začnemo nevarno, a tudi deloma (zlasti ob času počitka) veselo hojo na Maturino Špico, mi bodi dovoljen kratek uvod.

Maturin vrh je blizu 8000 m visok in je najvišji vrh v Srednješolskih Alpah. Mnogo vrlih turistov je dospelo nanj vkljub mnogim nevarnostim na potu, in ravno tako mnogo se jih je ponesrečilo, — deloma vsled svoje lastne krivde (namreč, ker so krenili z zaznamenovanih potov), deloma vsled krivde Srednješolskega planinskega društva, ki počenja pod dvoumnim vodstvom svojega predsednika Senekoviča svoje krivično delo, da na nevarnih krajih ne postavi koč za turiste, kakor n. pr. na Borštnerjevem Ledeniku, kjer se je že jako veliko turistov ponesrečilo; obdajajo ga nevarne gore, kakor Šegov Vrh, Virbnikova Špica in Wallnerjev² Greben, ki se je na veliko srečo vsled razmikanja Alp (1895), katero se često imenuje tektoničen potres, razrušil. Čas, *ὁ εὐμαρῆς θεός*, bo kmalu turističnim krogom iz spomina izbrisal mnoge nesreče, ki so se zgodile na tem nevarnem grebenu. Tu je nastala sedaj lepa planina, imenovana Riedlova Planina z Riedlovo kočo, ki se je pred kratkim časom — seveda s sveto mašo — blagoslovila in otvorila. Ker smo že pri tej najnovejši stavbi, naj mi bo dovoljeno takoj v uvodu o njej govoriti in jo natančneje popisati. Od zunanaj elegantno, fino in ukusno opravljena kočica ima le to napako, da je njeno levo okno³ nesimetrično in malo pokvečeno, kar pa vrednosti kočice ne zmanjšuje.

Pot na Maturino Špico je dolga 8 ur za vsakega povprečnega turista, ki ima navado vsako uro par minut počivati, a potem pot nadaljevati. Za nekatere turiste je pot daljša (9, 10, 11, tudi 12 ur),

² Strogi profesor Wallner je bil ob potresu prestavljen kot direktor v Jihlavo Jihlavo.

³ Gospod suplent Riedl, ki je šele nanovo bolj »bojazljivo« nastopil na veliko naše veselje kot absolutno nenevaren naslednik Wallnerjev, je imel na očeh malo — za študentske oči, ki vse vidijo, pa dosti — veliko napako. Kot dobričina pa je že v »uvodu« dobil svojo kočico na — lepi planini...

zlasti za one gospode hribolazce, ki radi dosti počivajo. Pot vodi mimo več turistovskih koč, a tudi po prav zelo nevarnih krajih.

Priporočati je, da si manj vajeni ali slabotni hribolazci najmejo gorske vodnike, za katere pa ne obstoji nobena tarifa in ki čujejo na ime »štruftar«. Od planinskega društva, zlasti pa od načelnika Senekoviča priporočani vodniki so sicer zanesljivi, a so — dragi!

V Brežnikovi koči aprila 1896.

Drd. Ciril Kljuka.

2. Na Maturino Špico!

Iz prijazne doline, skozi katero teče reka Normalka, izvirajoča iz Otroškega Vrtca (Kindergartensumpf), dospemo skozi Vzprejemno Sotesko (Aufnahmsprüfungsschlucht) na strmo in nevarno pot. Le ta nas vodi po latinskem vokabelskem gramozu, iz katerega štrle ostre Gramatične Skale; od teh je Schmidtova Pečina znamenita in nič manj nevarna kakor Kurcijeva Skala, do katere nam je hoditi še 3 ure z dvema prenehljajema. Prav dobro služi na napornem potu turistu Vidmarjeva⁴ koča, čedna in prijazna hišica, ki ima za napako, da v notranjosti smrdi po alkoholu, vinu, pivu, žganju, tobaku i. dr. takih škodljivih snoveh, kar se pa večini gg. turistov ne dozdeva preveliko zlo. Največ nesreč je zabeležiti pač v prvi uri hoje.

Čez zmerne višine, kakor Hintnerjev⁵ Vrh, Žakeljnova Špica, Petelinov Vrh ali Ižanska Špica, Tavčarjeva Gora, Peruškov Greben in Pleteršnikovo Sedlo pridemo do neznamenite Koprivnikove koč; odtod naprej pa dospemo do Kurcijeve Pečine, ki jo je jako težko prekoračiti, zlasti če imaš nesrečo, da pride kak turist po slabo zaznamovanem potu skozi grdo Šuto Grških Vokablov do strašne »Šasove Skale« in jo moraš prekolovratiti.

V četrti uri hoda hodimo precej komodno po dokaj dobro ohranjenem potu v višji planinski svet, kjer se nam odpre mnogo več raznoličnosti in poleg novih nevarnosti tudi nove prijetnosti.

⁴ Zgodaj umrli filolog profesor Vidmar je bil pravi Slovenec pri — pijači! Sicer pa dobričina!

⁵ Profesorji Hintner, Žakelj, Perušek, Tavčar in supl. Koprivnik so bili sami »dobri gospodje«. Prof. Petelin je bil doma z Ižanske strani.

Dospemo v pokrajino ledenikov, na katerih turistu kaj lahko izpodleti.

Jamemo lezti na zmerno — strmo Kaspretovo⁶ Goro, ki obstoja iz dveh vrhov: iz krasnega Nun - vrha in slikovite So - špice. Oba vrha sta spojena z malo usedo, katero nazivljejo Nemci »Nämlichscharte«. Hoja na to goro ni nevarna; zato pa nas tembolj ostraši Lederhasov Ledenik, iz katerega pribuči na dan hudournik »Baba«. Dospemo do pokvečene Grdiničeve⁷ koč, ki stoji na jako slabih nogah in nezanesljivih tleh. Sploh ima na sebi nekaj divjega in nevabljivega. Tudi je nevarno v njej prebivati. Zato se požurimo, da odlazimo od tega grdega kraja in čim preje dospemo do močne Škornove koč. Razen opasne pečine, ki sliši na ime »Matematika«, je drugo vse v redu in blagoglasju.

V šesti uri hoda dospemo skozi Gartenauerjevo⁸ Planico, po kateri raste jako mnogo lepih in nežnih cvetlic (žalibog, da je mnogo izmed njih tudi strupenih) do koč očeta Cacusa ali Škornov dom. Mi ugledamo masivno veliko koč, napravljeno iz debelega, neotesanega lesa; okoli koč tulijo pogosto strašni vetrovi, ki pa niso čisto nič nevarni. Zato je prav prijetno stanovati v tej koči. Čez Borštnerjev Ledenik, po katerem žalibog ni nobene zaznamovane poti, dospemo do prijazne Gratzyjeve Planine. Na sredi nje stoji Gratzyjeva koč, v kateri se mora vsak turist podvreči strogo vojaški disciplini. Sicer pa je kaj prijetno prebivati v tej koči. V njeni bližini se pridobiva žveplo (zato ima tudi koč duh po žveplu), ki pa ima to prijetno lastnost, da ne smrdi, ampak s svojim prijetnim duhom dobro deluje na naš sensorij. S kopanjem žvepla se peča več barab. — Skozi strašno Senekovičevo⁹ Sotesko (Nemci jo imenujejo »Senecaschlucht«) dospemo na takozvani »Citierungsgipfel«, kakor ga Nemci

⁶ Zgodovinar Kaspret je med razlaganjem in izpraševanjem prepogosto rabil partikelne »nun«, »so« in »nämlich«, sicer pa ni bil preveč »nevaren« — tako nekako res »zmerno strm«...

⁷ Profesor Grdinič je bil bolehen v nogah, ves betežen, strog in pravičen in je divje izgledal.

⁸ Gartenauer — prirodoslovec, botanik, resen, strog, a prijeten človek.

⁹ Strogi ravnatelj Senekovič nas je posamezno večkrat »citiral« v svojo sobo in nam delal ostre pridige. Imeli smo pred njim velik rešpekt.

imenujejo (tudi »Verhörshöhe«), kjer ni prijetno bivati, ker brijejo okoli njega nenavadno ostri in neprijetni vetrovi.

V sedmi uri hoda lezemo naporno čez Virbnikovo Steno ali Šuštarjev Greben mimo Musin Puškinove Skale. Čez Štefanovo¹⁰ Sleme pridemo do prijaznega jezera, »Westrovo Oko« imenovano, ki se nam tako milo in sladko nasproti smehlja. Žejni smo, turist se opominja, da ne pije preveč te vode; kajti ta voda ima v sebi mnogo strupenih snovi, kar lahko na onega, ki ni dosti močan, kar se njegove fizične narave tiče, jako slabo učinkuje. — Mimo glasno šumečega Pucskovega¹¹ ali Jesiharskega slapa (dobro si je ušesa zamašiti z vato, katero si naj vzame turist iz Škornove koč) se požurimo po precej slabem in strmem potu proti tihi Brežnikovi koči . . . To je velika koča, ki ima s kočo očeta Cacus, kar se tiče njene velikosti, veliko podobnost. Spozna se pa lahko po tankih hlodih, ki jo po konci drže. V Brežnikovi koči se nahaja knjižnica za gorske vodnike (»Führerbibliothek« aber »sehr pedeutend«¹², n. pr. »Sokratovske turistične črtice«, »Demostenov gorski vodnik« i. dr. in Brežnikovi nemško pisani knjigi »Etwas über Gewissenhaftigkeit« in »Etwas über das Aufmerken und Penehmen« i. dr.), dočim ni v koči Cacus nobene knjižnice razen dveh — kuharskih bukev. Kar se tiče provijanta, je Brežnikova koča zelo revna, dočim je v Šornovi koči velika množina jela in pila in zavoj bate za mašenje ušes.

Po bujnih tratah, po katerih rastejo najraznovrstnejše vrste Propaedeuticeae, izmed katerih takozvane »sklepne rožice« in Enthymematicae zavzemajo prvo mesto, dospemo na Riedlovo Planino, na kateri stoji »Riedlova koča« s polomljenim levim oknom — predzadnja koča na potu na Maturino Špico!

Čez Klimeševo Sedlo drži precej dobro zaznamovana pot na zadnji položni vrh pod nevarno Maturino Špico. Na njem leži nadvse prijazna Bartlova koča z ogromno zalogo živil, proti kateri je ona v Cacusovi koči »en pravi šmir«. To je ena najprijetnejših koč v Srednješolskih Alpah, ki se p. n. gg. turistom tik pod Maturino Špico kaj

¹⁰ Štefan, matematik.

¹¹ Profesor Pucsko je imel v nebo vpijoč glas in je vpil kakor kak — jesihar.

¹² Mož je nemški »b« načelno izgovarjal kot »p«: pedeutend, pemeerken, penehmen . . . in ponavljal besedo »aber«.

vrlo prileže. V tej koči se sploh samo jé. Ima pa tudi jako luštnega birtuša — strica Bartla,¹³ ki je največja dobričina in se sploh ne dá ujeziti. Če mu zmanjka drugih jedi, tedaj gloda staroslovenske poluglasnike in mu gredo v tek cele pridige Abrahama a Santa Clara, povesti o sveti Salamandri, ki se tudi v ognju ne »scira«; v skrajni sili se vrže kar na — slovarje. Zato ni čuda, da vejejo od, oziroma okoli njega razni prijetni pomladni in drugi vetrovi. Njegovo dobroto pa gg. turisti zelo izkoriščajo. Mnogo se jih »zmaže« in nič ne plača. Stric Slovan pa mirno sedi za svojim pultom in si misli: »Bog je vzel, Bog bo zopet dal«, in se prav nič ne razburja. Zato pa je tudi zdrav ko riba.

Ta kočica izborna služi svojemu namenu tik pred Maturino Špico, ki je vrag.

Zdaj pa ni nobene kočice več in pot postane nevarna. Zdaj si pomagaj sam in Bog ti bo pomagal!

Ako si omotičen in nisi vzel s seboj zdravila zoper omotico, takozvane »Švindeltinkture«, ki se dobi v Graczyjevi koči, ti tudi Bog ne bo pomagal. Tudi planinsko društvo ne prevzame od tu dalje nobene odgovornosti več.

Zdaj pa le korajžo in »šnajdfedre« po konc', ako ti jih ni med potjo konfisciral hudobni čednik Borštner.

Na vrhu nas že čaka Seneka z nekimi flikami; ako si ob pravem času priplezal gori, dobiš tako fliko takoj, sicer pa šele čez 2 meseca po pokvarjenih »Okancah«. Tega nas pa Bog varuj! — Na!

V Škornovem domu aprila 1896.

J. C. O.«

¹³ Profesor Bartel, dobričina, obilen, na glasu radi dobrega teka, je priobčil v »Kresu« znano nam novelo: »Pomladanski vetrovi« in izdal slovar.

